

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 03

БИЛТЕН

МАРТ 2011

САДРЖАЈ

1. Сетва јарих житарица - дипл. инж. Радојка Николић.....	3
2. Оцене квалитета силаже хемијским путем – дипл.инж. Драган Гуњак.....	4
3. Уредба о расподели и коришћењу подстицаја за генетско унапређење сточарства у 2011. години –дипл. инж. АЕ Слободан Јаћимовић.....	5
4. Помотехничке мере при формирању узгојног облика воћака Момир Недић, дипл.инж.....	7

РАТАРСТВО

СЕТВА ЈАРИХ ЖИТАРИЦА

Пољоривредни произвођачи који нису јесенас посејали озиме житарице могу да сеју јаре житарице. Јаре житарице су намењене за гајење на земљиштима слабије плодности, у брдском подручју, али се могу гајити и на равничарском подручју. Сеју се у рано пролеће тј. крајем фебруара и почетком марта у зависности од временских услова. Све агротехничке мере намењење озимим житарицама примењују се и код јарих житарица. У току вегетације примењивати мере неге (прихрањивање, заштита) као код озимих житарица.

У јаре житарице спадају јара пшеница, јари јечам и јари овас.

Сорте јаре пшенице су : **Венера и Невесиња**.

Невесиња је факултативна сорта, може се сејати од октобра до марта у различитим условима. Најбоље резултате постиже када се сеје рано у пролеће. Врло је приносна сорта са генетским потенцијалом до 7 т/ха. Количина семена за јару пшеницу је **220-240** кг/ха и уз оптималне услове може да да приближне приносе озимим сортама.

Одличну сточну храну представљају јари јечам и овас зато их препоручујемо за сетву.

Добре сорте јарог јечма су : **Крагуј, НС 294, Јелен, Пек и Тимочанин**.

Крагуј је врло стабилна сорта у родности и квалитету зрна. Врло је родна сорта, са генетским потенцијалом до 7 т/ха. Отпоран је на полегање. Сдржај протеина у зрну је 12 %.

Јелен и Пек су раширене у производњи, отпорне на полегање, крупног зрна и високе продуктивности.

Тимочанин је шесторедни јечам, висине око 80 цм, отпоран на полегање, има дуг клас, крупно зрно а садржај протеина је око 15 %, погодан је за сточну храну. Може се гајити на различитим теренима. Изузетно је приносан са генетским потенцијалом до 9 т/ха.

Количина семена за јари јечам је **150** кг/ха.

Најраширеније сорте јарог овса су **Рајац и Славуј**.

Рајац и Славуј су веома високе сорте око 100- 110 цм, а има одличну отпорност на полегање. Има висок генетски потенцијал за родност, изнад 8 т/ха. веома су стабилне и квалитетне сорте. Јари овас може се сејати на различитим земљиштима у свим агроколошким условима.

Количина семена је **140 – 160** кг/ха.

Дипл. инж. Радојка Николић
Саветодавац за ратарство

ОЦЕНЕ КВАЛИТЕТА СИЛАЖЕ ХЕМИЈСКИМ ПУТЕМ

Обављају се у за то опремљеним лабораторијама, а изводе их стручна лица. Овим анализама установљава се садржај појединих хранљивих материја као што су протеин, маст, целулоза, безазотне екстрактивне материје и минерали, на којима се заснива хранљива вредност хранива. Међутим, хемијска анализа у овом обиму не даје довољно података за оцену квалитета силаже, као код других хранива. Стога је за потпунију оцену квалитета силаже, односно њеног конзервусања, потребно установити и садржај неких производа насталих у процесу силирања чије присуство, односно одсуство у силажи, представља доказ квалитета.

Од производа насталих у процесу силирања треба одредити, такође хемијским анализама, степен киселости (рН), садржај млечне киселине, садржај испарљивих масних киселина (сирећетну, пропионску, бутерну) као и амонијачни и растворљиви азот у односу на укупни азот.

а) Степен киселости (рН)

Један од најбољих критеријума за оцену квалитета је степен киселости. У добро справљеној силажи рН се креће између 3,5-4,2. Ако је рН изнад 5,0 значи да силажа није довољно кисела, тј. да није довољно преврела, међутим, ако је рН око 2,0 она је прекисела.

б) Млечна киселина

Садржај млечне киселине у силажи указује на мањи или већи обим врења и богатство почетног материјала за силирање у шећерима. Опадање млечне киселине, током силирања, указује на разлагање силажне масе ферментима који доводе до стварања бутерне киселине. Створена млечна киселина, по завршеном врењу, има бактерицидно дејство, па служи за конзервирање, односно чување хранљивих материја од утицаја непожељних бактерија. У нормалној силажи кукуруза њен садржај се креће од 1,5-6,5% у односу на суву материју, док се тај распон у силажи трава креће од 3,0-7,0%.

ц) Сирећетна киселина

Настаје у присуству кисеоника на почетку ферментације услед деловања непожељних бактерија, а у већој мери услед деловања неодговарајућих млечних фермената или пак услед разлагања млечне киселине и азотних материја бутерним ферментима. У нормалној силажи количина сирећетне киселине креће се до 5,5% у односу на суву материју. Веће колицине сирећетне киселине доводе до смањеног конзумирања силаже.

д) Пропионска киселина

Присуство ове киселине у силажи показује да је дошло до разлагања азотних материја. У добрим силажама накази се у траговима, али ако се садржај креће од 0,1-2 г/кг суве материје, то је ниво који већ указује на почетак разлагања протеина. У врло лошим силажама може се догодити да та количина пређе 15 г/кг суве материје.

е) Бутерна киселина

У доброј силажи по правилу нема бутерне киселине, или бар не више од 0,05% од суве материје. Бутерна киселина у силажи углавном настаје у накнадном врењу услед непажљивог справљања силаже, а посебно због присуства земље у силираној маси. Ако је ова киселина присутна у великим количинама, сигуран је показатељ лошег конзервусања и нестабилност силиране масе.

ф) Амонијачни и растворљиви азот

Прихватљива пропорција амонијачног азота, за покошену траву, настала нормалном разградњом протеина у односу на укупни азот износи 10%. Садржај растворљивог азота не треба да пређе 60% од укупног азота. Заступљеност амонијачног азота од 10-15% односно растворљивог азота од 60-70% од укупног азота, указује на значајно разлагање протеина под дејством бутерних бактерија, док 20% амонијачног и 75% растворљивог азота представљају развијену разградњу која може довести до смањеног конзумирања због лошег укуса и мириса. У оцењивању силаже од кукуруза, треба бити оштрији. Нормалан садржај амонијачног азота креће се од око 7-10% у односу на укупни азот, а може бити много већи уколико се силира сувише влажан кукуруз.

Дипл.инг. Драган Гуњак
Саветодавац за сточарство

АГРАРНА ПОЛИТИКА

УРЕДБА О РАСПОДЕЛИ И КОРИШЋЕЊУ ПОДСТИЦАЈА ЗА ГЕНЕТСКО УНАПРЕЂЕЊЕ СТОЧАРСТВА У 2011. ГОДИНИ

Право на коришћење подстицаја, под условима утврђеним овом уредбом, има физичко лице:

- 1) Да је уписано у Регистар пољопривредних газдинстава као носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинстава са активним статусом, у складу са Правилником.
- 2) Да је пријавило врсту и бројно стање животиња и газдинство на којем држи или узгаја животиње, у складу са Правилником;
- 3) Да је власник грла за које подноси захтев за подстицаје или је власник грла члан комерцијалног породичног пољопривредног газдинства подносиоца захтева;
- 4) Да има утврђено својство осигураника пољопривредника код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, као и да је од **14. августа 2010. године до 19. августа 2011. године** уплатио износ од најмање **42.818 динара** по основу доприноса за пензијско и инвалидско осигурање пољопривредника.

Право на коришћење подстицаја, под условима утврђеним овом уредбом, има и физичко лице - носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинства који нема утврђено својство осигураника пољопривредника код Фонда ако:

- 1) На дан 31. децембра 2009. године и надаље има пребивалиште на територији општине, односно града који **припада подручју са отежаним условима рада у пољопривреди** у складу са Правилником о одређивању подручја са отежаним условима рада у пољопривреди је поднео захтев за грла која држи и узгаја на газдинству са територије општине, односно града који припада подручју са отежаним условима рада у пољопривреди.
- 2) Да је поднео захтев за грла која држи и узгаја на газдинству са територије општине, односно града који припада подручју са отежаним условима рада у пољопривреди.

Подносилац захтева остварује право на подстицаје, у зависности од врсте стоке, и то за следећи број грла:

- 1) **најмање једно, а највише 30 грла, за квалитетне приплодне првотелке;**
- 2) **најмање четири грла, а највише 100 грла, за квалитетне приплодне краве,** односно за подручја са отежаним условима рада у пољопривреди **најмање три, а највише 100 грла,** за квалитетне приплодне краве;
- 3) **најмање 30 грла, а највише 150 грла, за квалитетне приплодне овце;**

- 4) најмање 10 грла, а највише 150 грла, за квалитетне приплодне козе;
- 5) најмање 15 грла, а највише 100 грла, за квалитетне приплодне крмаче.

Подстицаји се утврђују по грлу, у зависности од врсте стоке, и то у износу од:

- 1) 25.000 динара за квалитетне приплодне првотелке;
- 2) 25.000 динара за квалитетне приплодне краве;
- 3) 4.000 динара за квалитетне приплодне овце и козе;
- 4) 4.000 динара за квалитетне приплодне крмаче.

Подносилац захтева остварује право на подстицаје у износу од **50%** износа средстава утврђених у уредби, у случају да грла из уредбе за која је поднео захтев **отуђи у текућој год.**

Захтев за остваривање права на коришћење подстицаја из ове уредбе подноси се квартално Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде:

- Управа за аграрна плаћањ, Хајдук Вељкова 4-6, 15000 Шабац, на **Обрасцу 1 - Захтев за подстицаје за генетско унапређење сточарства за квалитетне приплодне првотелке за 2011. годину, и то:**

- 1) **за трећи квартал (1. јул - 30. септембар 2011. године) - од 1. октобра до 15. октобра 2011. године;**
- 2) **за четврти квартал (1. октобар - 31. децембар 2011. године) - од 1. јануара до 15. јануара 2012. године.**

Уз захтев подноси се извод из регистра **телади** за квалитетне **приплодне првотелке** за која се подноси захтев, оверен од стране одгајивачке организације.

Захтев за остваривање права на коришћење подстицаја подноси се Управи на **Обрасцу 2 - Захтев за подстицаје за генетско унапређење сточарства за 2011. годину, до 15. јула 2011. године.**

Уз захтев подноси се извод из главне матичне евиденције стоке за квалитетна приплодна грла за која се подноси захтев, оверен од стране одгајивачке организације.

Управа, по службеној дужности, у сарадњи са надлежним органима прибавља доказе о плаћеном доприносу за пензијско и инвалидско осигурање за 2011. годину од надлежне организационе јединице Пореске управе.

Исплату подстицаја из ове уредбе врши Управа кориснику подстицаја **на наменски рачун** отворен код пословне банке, по спроведеном поступку утврђивања испуњености услова за остваривање права на коришћење подстицаја.

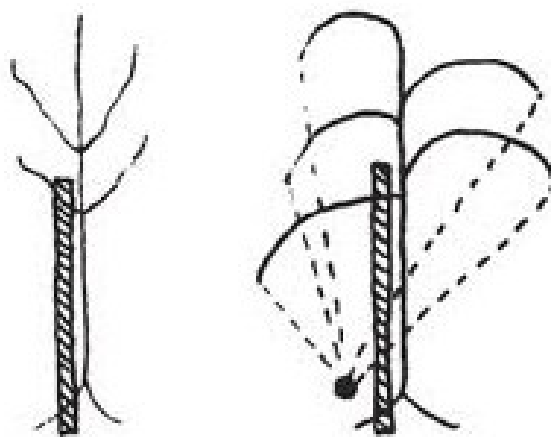
Исплата подстицаја из ове уредбе врши се у висини од **50%** од прописаног износа подстицаја, а исплата **остатка** подстицаја извршиће се у зависности од **прилива** расположивих средстава намењених за ове подстицаје.

Дипл.инж.АЕ Слободан Јаћимовић
Саветодавац за економију у пољопривреди

ПОМОТЕХНИЧКЕ МЕРЕ ПРИ ФОРМИРАЊУ УЗГОЈНОГ ОБЛИКА ВОЋАКА

Да би једно воћно стабло редовно и обилно рађало током низа година, потребно је правилно формирати узгојни облик који је прилагођен односу сорта-подлога. Код многих воћних врста се последњих година као универзалани узгојни облици, срећу разни типови вретенастих форми стабла (витко вретено, вретенасти жбун). Овакве узгојне облике карактерише постојање централне вођице која на себи може имати трајне или привремене скелетне и полускелетне гране. Вретенасте форме се могу формирати како на слабо бујним, тако и на бујним подлогама. Један од кључних момената при формирању „вретена“ је развођење грана. Овом мером се растуће гране доводе у хоризонтални положај. Повијање грана доводи до дебаланса у концентрацији ауксина (хормона раста) у гранама, што утиче на смањење енергије раста и истовремено повећање родног потенцијала. Овим мерама се биљка уводи у ранију родност, а као крајњи резултат се јавља смањење укупне бујности стабла и повећање родности. Са повијањем грана се почиње у пролеће у години садње, када су бочни младари дужине 10-15 цм. У ову сврху се могу користити штипаљке које се каче на централну осовину одмах изнад бочних младара тако да се они доведу у хоризонталу. Након 20-так дана, штипаљке се померају и каче на крај растуће гране тако да својом тежином вуку грану на доле. За ову сврху потребно је користити веће и теже штипаљке. Касније, у току јуна месеца када младари почињу да здрењавају у основи, врши се њихово повијање уз помоћ еластичних везива. У овом периоду узгоја резидбу треба свести на минималну меру. Резидбом евентуално, вршимо прекраћивање прејаког вршног пораста продужнице да би активирали бочно разграњавање. Ове радње се понављају у току наредне 2-3 године, све док стабло не достигне жељену висину. У току периода формирања узгојног облика треба потпуно изоставити ђубрење које може беспотребно изазвати бујање стабла и одложити улазак у период пуне родности.

Момир Недић, дипл.инж.

Слика 1 – повијање грана у години садње